

De nieuwe netwerken voor 2006 moeten bijdragen aan een duurzame veehouderij op middellange termijn. Daarop worden zij door programmaleider Maarten Vrolijk en zijn team beoordeeld. Maar liefst 63 aanmeldingen vielen dit najaar bij Wageningen UR op de mat. Vrolijk wil voor zijn nieuwe netwerken de beste ondersteuning van wetenschappers, accountants, ambtenaren of veeartsen - net wat nodig is.

‘Veehouderij gebaat bij betere samenwerking’

Door Geesje Rotgers

NETWERK COVERGISTING

De leden van het netwerk Covergisting laten zich bijpraten over de bouw van de vergister.

Foto: ASG

In het voorjaar van 2004 leverden groepen veehouders in totaal 160 ideeën af bij Wageningen UR. Zij hoopten hun ‘idee’ in de praktijk te brengen met hulp van de wetenschap. Programmaleider Maarten Vrolijk en zijn collega's pikten er de vijftig kansrijkste ideeën uit. Samen met de netwerken van veehouders werd vastgesteld welke ondersteuning (op gebied van kennis en proces) nodig was en wie deze ondersteuning – naast Wageningen UR – zou kunnen leveren.

Die ondersteuning loopt tot eind 2005. Voor een aantal netwerken is de ondersteuning eerder beëindigd omdat zij hun doelstellingen hebben gerealiseerd. Een enkel netwerk struikelde onderweg; het doel bleek te hoog gegrepen of de deelnemers bleken geen gezamenlijk doel te hebben of onvoldoende bereid om samen te leren.

Succes

Vrolijk spreekt van een groot succes. Ook geldschieter LNV is tevreden. Volgend jaar mag dan ook een tweede serie netwerken worden onder-

steund. Voor de tweede tender meldden zich 63 groepen van boeren al dan niet met hun bedrijfsadviseurs, dierenarts, loonwerker of accountant, met een vernieuwend idee voor duurzame veehouderij. „Al die groepen gaan we bezoeken”, zegt Vrolijk. „Wij willen onder meer weten of de hele groep achter het idee staat, of dat slechts een enkeling er belang bij heeft. Een netwerk waar

stukken. Naar laatstgenoemde gaat al 10 procent van het onderzoeksgeld, vandaar. Vooral de Brabantse, Friese en Groningse netwerken blijken actief met het insturen van onderzoeksideeën, constateert Vrolijk. „Uit die drie provincies komen de meeste aanvragen.” Een verklaring daarvoor heeft hij niet. De helft van de aanvragen behelst de melkveehouderij, een kwart

voorstander van samenwerken zolang er geld uit voortvloeit. Maar zo gauw er geïnvesteerd moet worden, wordt het in de meeste gevallen een moeilijker verhaal. In de tuinbouw zijn perspectiefvolle telersverenigingen kapotgegaan op het moment dat er een forse investering op tafel moest komen voor bijvoorbeeld een nieuwe sorteerlijn. En plannen voor een gezamenlijke mest-

onvoldoende gezamenlijke motivatie in zit, blijkt namelijk moeilijker in staat om zijn doelen te realiseren.”

Het succes van de netwerken ligt vooral in de samenwerking tussen alle partijen. „Waar de meeste groepen vaak weinig ingangen hebben bij instanties als LNV, Vrom en de politiek, weet WUR deze partijen er wel bij te betrekken. „Een netwerk zit aan tafel met iedereen die belangrijk voor hem is. Zo had het ‘netwerk covergisting’ veel contact met politici en de overheid om een doorbraak te forceren in de belemmerende wetgeving. En voor ambtenaren van de provincie Friesland is een bijeenkomst gehouden om de koudwatervrees voor grootschalige mestvergisters bij hen weg te nemen. Het programma Netwerken in de veehouderij is dus letterlijk netwerken om de doelstellingen te realiseren”, zegt Vrolijk.

Oud en nieuw onderzoek

Waar tot voor kort het onderzoek bepaalde welke informatie boven tafel moest komen, zijn het in het programma netwerken de boeren die aangeven aan welke kennis zij behoefte hebben. Vrolijk stelt wel eisen aan de vragen. Zo mag het idee niet van vandaag op morgen te realiseren zijn.

„Wij zoeken naar ideeën voor de middellange termijn, zoals alternatieve financieringsvormen van samenwerkingsverbanden, het opzetten van gemengde bedrijven ‘nieuwe stijl’, marktfragen als het verkorten van ketens en het zelf afzetten van producten.” Ook afgekeurd worden verzoeken om bedrijfsinvesteringen en biologische vraag-

de varkenshouderij. Opvallend is de toenemende interesse vanuit kleinere takken, zoals schapen-, konijnen- en paardenhouderij.

Beter samenwerken

Hoeveel netwerken op 1 januari 2006 aan de slag gaan, weet Vrolijk nog niet. „Dat hangt af van de vraag en de hoeveelheid begeleiding die voor de netwerken nodig is.” De procesbegeleiding zal niet zijn voorbehouden aan medewerkers van Wageningen UR. „Afhankelijk van de benodigde competenties, zullen we zoeken in kringen van adviesorganisaties, onderwijs, diergeneeskunde, accountancy, enzovoort.”

Vrolijk verwacht veel van de netwerken in 2006. „De eerste serie heeft zich bewezen. Zij leverden bruikbare resultaten voor de deelnemers, de collega-ondernemers en andere partijen, en dat gebeurde ook nog eens efficiënt. Bovendien wordt de kennis gecreëerd waar die nodig is: bij de veehouder.” Of deze onderzoeksmethode ook goedkoop is, weet Vrolijk niet. Per netwerk werd tot nu toe gemiddeld 25.000 euro uitgetrokken voor wetenschappelijke ondersteuning. Dat het programma netwerken dé nieuwe aanpak is van het veehouderij-onderzoek, gaat Vrolijk te ver. „Maar wij zijn wel op de goede weg. Ik ben ervan overtuigd dat de omschakeling naar een duurzame veehouderij alleen gezamenlijk kan worden gemaakt; samen met LNV, WUR, ondernemers en bedrijfsadviseurs. Maar ook de onderlinge samenwerking tussen boeren hoort daarbij.” Wat dat laatste betreft, moet er nog veel gebeuren, meent hij. Vooral in de melkveehouderij viert het zelfstandig ondernemen hoogtij. „Boeren zijn

vergister strandden, omdat er geen afspraken waren gemaakt over wat er zou gebeuren bij tegenslag. Hoe verdeel je de risico's ofwel bij wie laat je de mestkelder overlopen als de installatie vastloopt?”

Beter samenwerken is dan ook een streven voor de komende jaren. Een grote stap vooruit is alleen te maken als elk bereid is om aan een gezamenlijk doel te werken en om gezamenlijk te leren van de weg daar naar toe.

Info over alle netwerken:
www.verantwoordeveehouderij.nl/netwerken

